

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Practici Tractatus, De Legibus

Marchius, Ewald

Coloniæ Agrippinæ, 1660 [erschienen] 1661

§. XVI. De jurejurando.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42256

PER Jusjurandum, delatum ac relatam si-
ve a parte parti, sive à Judice, nonnun-
quam etiam rei dubiæ fides inducitur, a-
lijs legitimis probationibus deficientibus,
estque maximum litium expediendarum re-
medium.

Juramentum dicitur à Jure, quia quod
juratur, instar juris habendum est, & sanctè
servandum, *Et nihil est aliud, quam attestatio
seu invocatio divini Numinis, in testimonium
ad fidem faciendam, vel promissionem firman-
dam.*

Ad ejus Validitatem imprimis requiritur
intentio jurandi, seu Deum in testem vocan-
di. Secundo requiritur locutio, saltem inte-
rior, quâ Deus vocetur in testem. Tertio ut
sit licitum, & tres, ut vocant, comites ha-
beat, necesse est, scilicet Veritatem, Justitiam
& Judicium. Requiritur Veritas, ut scilicet id
quod asseritur vel negatur, sit verum, & quod
promittitur, suo tempore impleatur: alioquin
jurans esset perjurus. Requiritur Justitia, ut
juretur id tantum, quod est licitum & hone-
stum; alioquin contra bonos mores præsti-
tum Juramentum, non est obligatorium, nec
servandum, quin imo qui, quod turpiter ju-
ra-

ravit,
ret.

Hi

tum,

qui si

venia

stuv.

troni

non o

set, Su

nem o

Reipu

Re

bita,

tunc c

dentis

Jur

Prom

Ass

aut ne

Juram

in dic

pars p

litum

um ve

verita

Pre

nostra

ravit, adimpleret, duplici se crimine involve-
ret.

Hinc igitur si, quod promittitur, sit illicitum, sive ex se, quia prohibitum, ut illud exequi sit malum, & peccatum seu mortale seu veniale, Juramentum promissorium, adjectum, non obligat. Et ideo, qui promisit latroni, se illum non denuntiaturum Judici, non obligatur eo casu, quo in contrarium esset, Superioris præceptum, aut denuntiationem exposceret, publica Utilitas vel salus Reipublicæ.

Requiritur Judicium, ut scilicet cum debita, & prudenti consideratione juretur, & tunc duntaxat, quando necessitas, juxta prudentis arbitrium, juramentum postulat,

Juramentum dividitur, in Assertorium, Promissorium, & comminatorium.

Assertorium est, quo aliquid affirmamus aut negamus esse, fuisse, aut futurum esse; Tale Juramentum est, quod præstare Testes solent in dicendo testimonio. Item quod præstat pars parti, ex delatione Judicis, vel partis, ad litem dirimendam, & vulgo Litis Decisorium vocatur. In hoc Juramento, una tantum veritas requiritur, nempe illa, quæ asseritur.

Promissorium est, quo sanctè confirmamus, nostram promissionem, vel pollicitationem, seu
quod

quod aliquid promittendo, adhibemus, atque i-
ta, per illud intendimus nos obligare ei, cui
promittimus, ad faciendum id, quod promit-
timus. Et ideo, qui juratam promissionem,
non implet, perjurus censetur.

*Comminatorium est, quo rem aliquam, De-
ultori subijcimus, si non sit verum, quod iura-
mus, seu quod fit per pœnæ imprecationem,
quâ nos, vel aliam personam, devovemus
pœnæ & vindictæ divinæ, si fallamus; ut dum
dicimus, ita me Deus adjuvet.*

Decisorij Juramenti, tres species assignari
solent, nempe Juramentum Voluntarium,
Iudiciale & Necessarium.

*Voluntarium est, quod extra Iudicium Parti
Parti defert, Dictum inde voluntarium, quod
non nisi ex ejus, cui defertur voluntate susci-
piatur, nisi forte inter partes convenerit. Et
hoc parit exceptionem Reo, Si is juraverit,
daturque etiam Successoribus tam in rem,
quam in personam, Item fidejussoribus Rei
competit, Actori vero, si ipse juravit, parit ac-
tionem in factum, vel actionem ex contra-
ctu, si de ipso contractu juratum fuerit.*

*Iudiciale Iuramentum est, quod in iudicio à
Parte Parti defertur approbante iudice: Non
est autem necessarium, quia & libere suscipi-
tur, & ab eo, cui delatum est, referri potest, ne-
si, &*

si, & simul iusserit Judex præstari Juramentum: Alterum tamen facere cogitur, aut, inquam jurare, aut Juramentum referre, quando Judex illud detulit, nisi solvere malit. Nam: manifestæ turpitudinis, ac confessionis nota est, nolle nec jurare, nec Jusjurandum delatum referre, nisi forte subsit justa causa reculandi: Veluti, si quis, à te exigat Juramentum de factò alieno, quod juste ignoras, non teneris jurare, neque Juramentum tibi delatum referre.

Similiter actor, qui plene probavit suam intentionem, non tenetur Juramentum, sibi à reo delatum, præstare vel referre, simili modo, si actio proposita sit talis, qua Reus conveniri non possit, non tenetur Reus præstare Juramentum, ab Actore sibi delatum, vel illud referre.

Quod si vero, Juramentum delatum referatur, necessario præstandum erit ab eo, qui detulit: alias, vel super Principali causa, ulterius non audietur, vel auxilio provocationis secluso, super ea convictus censebitur. Excipiuntur tamen aliqui casus, quibus Juramentum delatum, referri non potest: Veluti si is, qui offert, ignarus sit rei gestæ; Si ex abudanti illud delatum sit;

Juramentum Necessarium est, quod in cau-
sa

sa dubia, à iudice deferatur Reo vel Actori, propter defectum plenae probationis. Dicitur Necessariū, tum quia à Iudice necessario deferendum, si partes petant, tum etiam quia ab eo cui delatum est, necessario subeundum, alias enim tanquam confessus omni etiam provocationis auxilio excluso, condemnari potest, nisi & hic, subsit iusta causa recusationis, veluti si Actore plene probante, Reo nihil, Iudex illud Actori deferat. Deferat autem, hoc Juramentum Iudex, Actori vel Reo, prout viderit, inspectis personarum & causae circumstantiis, aut praesumptionibus, magis expedire, ideoque, Si actor minus quam semiplenè, probaverit suam intensionem, non nisi Reo ad Suspicionem, adversus se conceptam propulsandam, & purgandam, deferri poterit.

Quæritur in quibus causis, sit locus Juramento suppletivo probationis?

Respondeo, habere locum, quacunque actione quis conveniatur, sive in personam, sive in rem, sive in factum, sive poenali actione, vel quavis alia, sive etiam de interdicto, Unde dicitur in bonae fidei contractibus, nec non in cæteris causis, inopia Probationum, per Iudicem, Iurejurando causâ cognitâ, res decidi oportere; in Civilibus

bus sci
viorib
tatis.

Ex p
ferent
tatis, a
eidem
rius vi
menti.
Cogni
tiras re
lariter
tur, ni
qualis

Iur
quod o
tur per
nisi sp
confer
torum
lia sen
rem tr

Iur
quod
causar
vel ab
re, ita
dicata

bus scilicet causis, iisque non arduis, nec gra-
vioribus; aut in Criminalibus civiliter inten-
tatis.

Ex parte Rei tamen, in criminalibus indif-
ferenter, sive civiliter, sive criminaliter inten-
tatis, ad suam innocentiam purgandam, posse
eidem deferri huiusmodi Iuramentum, ve-
rius videtur. Quoad delationem huius Iura-
menti, in causæ cognitionem venire debent.
Cognitio personarum, Natura causæ, Quan-
titas rerum, & qualitas factorum; nam regu-
lariter, in causis magnis & arduis, non defer-
tur, nisi plus, quam semiplene probatum sit,
qualis est causa Matrimonij.

Iuramenti Voluntarij & Iudicialis vis est,
quod causa jurejurando decisa, non retracte-
tur per instrumenta, postea de novo reperta,
nisi specialiter hoc Lege excipiatur, aut nisi
consensu litigatorum, occasione instrumen-
torum, de novo reperorum, efficiatur, ut al-
ia sententia feratur, per quam prior, quæ in
rem transivit iudicatam, rescindatur.

Iurisjurandi necessarij, vis & effectus est,
quod ejus prætextu valeat Iudex, confestim
causam decidere, & Sententiam definitivam,
vel absolvendo vel condemnando reum fer-
re, ita tamen quod Sententia, licet in rem ju-
dicatam transiverit, rescindi possit prætextu

NOVO-

novorum instrumentorum, modo per ea Iuramentum Necessarium, quod Sententiæ lictæ causam dedit, falso præstitum fuisse, plene & sine alterius adminiculo probetur. Pari modo talis Sententia per novos testes, non productos antea, rescindi potest, quia testes appellatione instrumentorum continentur.

Præterea supradictorum Iuramentorum, ea vis est, quod ad rei iudicatæ exemplum, ex eis Actori juranti, Prætoriam in factum actio acquiratur ad consequendum id, quod sibi deberi juravit, Neque in hac actione quaeritur, an debeat id, quod petitur, sed an iuratum sit Reo vero ex huiusmodi Iuramento v.g. Si juraverit se non debere, quod petitur, non actio, sed exceptio acquiritur, ad Actoris intentionem, etiam ante litis contestationem, seu ingressum perimendum.

Iuramenti Promissorii effectus, imprimis est, inducere obligationem ad sui observationem, dummodo Verâ, & Seriâ atque absolutâ intentione, sit emissum, & reliqua ad sint ad validitatem ejus requisita, licet etiam, emittens ex eo obligari nolit. Quia talis obligatio, non pendet directè & proximè, à voluntate & intentione jurantis, sed tantum remote, & immediate, provenit ex Iuramento, vel alio actu, ad quem necessario sequitur,

Di
condi
sensu
obliga
ditio.

Sec
Promi
quand
contra
Ius Pa
traven
nec fac
tractu
bilis.

Qu
dum, c
peti po
meo d
to.

EX
Lex
tionis,
Fad
ve agen
agit ex
vel, si

Dis

Dixi absoluta intentione emissum; quia si conditionata fuerit. tunc, sicut suspendit consensum, ita etiam consequenter effectum, seu obligationem, donec adveniat & existat conditio.

Secundus effectus est, confirmare ipsam Promissionem, vel pollicitationem, & aliquando etiam contractum. Nam, quando contractus firmatur Iuramento, cum jam sit Ius Parti quæsitum, non licet amplius, contravenire contractui, ut peti possit absolutio nec facta solutione detur repetitio, sed contractus maneat omnino firmus, & irrevocabilis.

Quando vero, Iuramentum est servandum, ob Dei honorem, tunc relaxatio libere peti potest. plura de Iuramento in Nucleo meo de Iure & Iustitia Cap. 40. quo remitto.

§. XVII.

De Exceptionibus.

EXceptio est actionis vel intentionis agentis exclusio. Ea in genere, vel est facti, seu intentionis, vel iuris.

Facti seu intentionis est, qua actoris nullo iure agentis, intentionem excludit. v. g. ejus qui agit ex mutuo, nec unquam mutuum dedit, vel, si dederit exsolutum est.

G

Exp-